

Міністерство освіти і науки України

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
Відокремленого структурного підрозділу
«Фаховий коледж Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича»

Олександр СОБЧУК

«11» травня 2026 р.

ПРОГРАМА

співбесіди з предмету «Історія України»
для абітурієнтів Відокремленого структурного підрозділу
«Фаховий коледж Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича» на основі повної загальної середньої освіти

Пояснювальна записка

Зміст програми охоплює шкільний курс з предмету «Історія України» за 5-11 клас. Рівень знань і вмінь вступника визначається у формі співбесіди, що проходить на основі питань, складених на базі цієї програми. Метою є виявлення рівня сформованості в абітурієнтів історичної компетентності, визначення відповідності навчальних досягнень освітньому стандарту. Програма передбачає перевірку в абітурієнтів знань про основні політичні, соціально-економічні явища, процеси минулого, історичну термінологію, діяльність видатних історичних особистостей.

З предмету «Історія України» абітурієнт повинен знати:

- сутність основних проблем історії народу України;
- основні закони та етапи розвитку людського суспільства на території України від найдавніших часів до XXI ст. і сьогодення;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- зародження та розвиток української державності.

Вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність історичних осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- встановлювати послідовність, відповідність та синхронність історичних явищ, процесів, подій;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. Первісна історія України. Кам'яний вік, його періодизація. Привласнювальні форми господарювання. Матріархат. Неолітична революція. Трипільська культура. Кочові народи на території України (кіммерійці, скіфи, сармати та ін.). Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я.

II. Період Київської Русі (Київської держави).

Заснування Києва. Держава антив. Утворення Київської держави. Київська Русь за перших правителів - Олег, Ігор, Ольга, Святослав. Україна-Русь в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Історичне значення християнізації Русі. Київська держава за наступних князів.

III. Королівство Руське (Галицько-Волинське князівство).

Роман Мстиславич. Данило Галицький. Галицько-Волинська після смерті короля Данила.

IV. Українські землі у другій половині XIV – першій половині XVII ст.

Статус українських земель у складі Великого князівства Литовського та Королівства Польського. Кревська унія 1385 р. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія 1569 р. Реформаційний рух. Братства. Церковний собор у Бересті 1596 р. Фільваркова система господарювання. Магдебурзьке право і цеховий устрій міст. Утворення Кримського ханства. Виникнення козацтва. Д.Вишневецький. Виникнення Запорозької Січі. Реєстрове козацтво. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний.

V. Визвольна війна українського народу середини XVII століття. Причини, характер і рушійні сили війни. Початковий етап війни (1648-1649). Зборівський мир. Відновлення української державності. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Березневі статті Б.Хмельницького 1654 року. Вхід України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького

VI. Українські землі наприкінці XVII — у XVIII ст.

«Вічний мир». Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Повстання С. Палія. П. Орлик і його Конституція. Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Ліквідація Запорізької Січі. Заселення Південної України. Приєднання Криму до Росії. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої.

VII. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій. Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій. Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Діяльність декабристів в Україні. Кирило-

Мефодіївське братство. «Руська трійця». Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Розвиток промисловості. Буржуазні реформи 60—70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Початок громадівського руху наприкінці 50-х — у 60-х роках XIX ст. Валуєвський циркуляр. Основні течії суспільнополітичного руху в 50—60-х роках XIX ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Емський указ. «Новоерівська» політика народовців. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

VIII. Повсякденне життя та культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Повсякденне життя сільського і міського населення. Сільська та міська забудова (приватний і громадський простори). Житло і побут дворянина (шляхтича), купця, міщанина, селянина. Одяг. Публічна і приватна гігієна. Емансипація селянства. Становище жінки. Умови розвитку освіти й культури в Україні. Імперська політика в галузі освіти й наук. Університети в Україні (Львівський, Харківський, Київський): Становлення сучасної української літературної мови. «Енеїда» Івана Котляревського – перший твір нової української літератури. Націєтворча роль літературних та історичних праць. Теми та образи української романтичної літератури та історичної белетристики. Тарас Шевченко і його «Кобзар». Музика, театр, образотворче мистецтво та архітектура у світлі культурно-мистецьких течій класицизму і романтизму та розвитку національного руху.

IX. Україна початку XX століття перед викликами модернізації.

Політизація українського національного руху. Створення політичних партій. Революційна українська партія. Проблеми становлення та консолідації української нації. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Український національно-культурний рух. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». «Українське питання» в III і IV Державних Думах. Товариство українських поступовців. Аграрна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну. Посилення національного гніту 1907–1914 рр. «Справа Бейліса». Український політичний та національно-культурний рух в 1907–1914 рр. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель на початку XX ст. Регіональна спеціалізація промисловості й сільського господарства. Кооперативний рух. Суспільно-політичне життя на західноукраїнських землях на початку XX ст. Українське представництво в Галицькому сеймі та австрійському парламенті у Відні. Український політичний і національно-культурний рух у 1907–1914 рр. Реформа виборчої системи в Австро-Угорщині. Діяльність політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій. І.Боберський, К.Трильовський. Реформа виборчої системи. Боротьба за створення українського університету. Особливості українського руху в Буковині і Закарпатті.

X. Україна в роки Першої світової війни

Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз Визволення України. Загальна українська рада.

Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр. Повсякденне життя на фронті й у тилу.

XI. Початок української революції

Причини, рушійні сили та періодизація Української революції 1917–1921 рр. Українська Центральна Рада. Михайло Грушевський. Всеукраїнський національний конгрес. Українізація армії. Вільне козацтво.

Відносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом. I Універсал Центральної Ради. Генеральний секретаріат. Володимир Винниченко. II Універсал УЦР. Збройний виступ самостійників.

Прихід до влади у Росії більшовиків: позиція УЦР. Боротьба за владу в Києві 28–31 жовтня 1917 р. III Універсал УЦР. Внутрішня та зовнішня політика Центральної Ради після проголошення Української Народної Республіки. Встановлення кордонів. Галицько-буковинський курінь Січових стрільців.

Події 1917 року в Криму. Курултай і Кримська Народна Республіка. Кримськотатарський національний рух.

Початок агресії більшовицької Росії проти УНР. Проголошення в Харкові більшовицької влади в УНР. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій під Крутами. IV Універсал УЦР: проголошення незалежності УНР.

Більшовицько-російська окупація України.

Мирний договір УНР із Центральними державами. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим.

Законотворча діяльність УЦР взимку–навесні 1918 р. Конституція УНР.

XII Розгортання Української Революції. Боротьба за відновлення державності.

Павло Скоропадський. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика. Зародження повстанського руху. Кримські крайові уряди. Спроби приєднати Крим до України. Анти гетьманське повстання і відновлення УНР. Директорія. Трудовий конгрес. Симон Петлюра. Розпад Австро-Угорської імперії і західноукраїнські землі. Листопадовий зрив. Проголошення ЗУНР. Державне будівництво. Євген Петрушевич. Початок польсько-української війни. Галицька армія. Злука УНР і ЗУНР та її історичне значення.

Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Хотинське повстання. Військова присутність Антанти на півдні України. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Антибільшовицький повстанський рух. Реорганізація Директорії УНР. Державне будівництво та національна політика.

Більшовицько-російська окупація України. Український націонал-комунізм. Формування державної системи УСРР. Політика Воєнного комунізму. Червоний терор. Отаманщина. Нестор Махно. Холодноярська республіка.

Наступ польських військ. Чортківська офензива. Окупація польськими військами території Західної області УНР. Наступ об'єднаних українських армій. Наступ білогвардійських військ на Київ. Денікінський режим в Україні. Перший Зимовий похід. Повернення більшовицького режиму. Український націонал-комунізм. Варшавська угода. Війна союзницьких українсько-польських військ проти більшовиків у 1920 р. Розгром більшовиків під

Варшавою–Замостям. Поразка Збройних сил Півдня Росії. Червоний терор у Криму. Повстанський рух 1920–1921 рр. Другий Зимовий похід. Поразка та наслідки українського визвольного руху. Нові тенденції розвитку культури 1914–1921 рр. Освіта. Наука. Мистецтво. Георгій Нарбут. Релігійне життя. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Повсякденне життя.

XIII Встановлення й утвердження комуністичного режиму в Україні.

Формальний та реальний статус УСРР у “договірній федерації” радянських республік. Християн Раковський. Утворення СРСР: наслідки для України. Адміністративно-територіальний поділ УСРР.

Антибільшовицький повстанський рух. (Холодноярська республіка та інші). Масовий голод 1921–1923 рр. Впровадження непу в УСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності.

Політика коренізації в УСРР: ставлення влади та населення. Олександр Шумський. Згортання та наслідки українізації. Микола Скрипник.

Утворення Кримської АСРР у складі РФСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР.

Релігійне життя в УСРР. Українська автокефальна православна церква (УАПЦ). Василь Липківський.

Хлібозаготівельні кризи. Форсована індустріалізація. Створення військово-промислового комплексу. Згортання непу і перехід до директивної економіки.

Розкуркулення і насильницька колективізація. Опір селянства. Примусові хлібозаготівлі. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни.

Формування культу особи Сталіна. Порушення прав людини в умовах тоталітарного режиму. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання. Політичні процеси 1920-х – початку 1930-х рр. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Припинення українізації. Посилення русифікаторської політики. Розстріляне відродження. Антицерковна політика влади та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.

Конституція УРСР 1937 р.

Ідеологізація національно-культурного життя радянської України. Освіта. Наука. Мистецькі спілки у 1920–1930-х рр. Митці Розстріляного відродження й апологети соцреалізму. Кінематограф. Олександр Довженко.

XIV Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Осадництво. Пацифікація. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Андрей Шептицький.

Українські політичні організації. Українське народно-демократичне об'єднання. Українська військова організація й Організація українських націоналістів. Євген Коновалець.

Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українська національна партія.

Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Августин Волошин.

Культурне й релігійне життя на західноукраїнських теренах в умовах іноземного панування. Політичне та культурне життя української політичної еміграції.

XV. Україна в роки Другої світової війни.

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії. Розкол ОУН. Андрій Мельник. Степан Бандера.

Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація нових територій. Масові політичні репресії 1939–1940 рр.

Політичне та соціально-економічне становище в Україні напередодні німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Тактика “випаленої землі” та інші злочини комуністичного тоталітарного режиму.

Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Тарас Бульба (Боровець).

Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Новий порядок. Колабораціонізм. Самоврядування під німецькою окупацією. Остарбайтери. Військовополонені. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Голокост. Трагедія Бабиного Яру. Праведники народів світу в Україні. Олена Вітер.

Українська повстанська армія. Роман Шухевич. Українсько-польське протистояння. Українська головна визвольна рада. Радянський партизанський рух. Сидір Ковпак.

Бойові дії 1942–1943 рр. Бої на Лівобережжі влітку–восени 1943 р. Чорноуситники. Битва за Дніпро. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України.

Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни.

Культура в роки війни. Освіта і наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кіно.

XVI. Україна в перші повоєнні роки.

Посилення радянізації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Василь Кук.

Велика блокада. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції “Вісла” і “Захід”. Ліквідація УГКЦ у 1946–1949 рр.

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Обмін територіями 1951 р. Участь УРСР в міжнародних організаціях.

Внутрішньополітична й економічна ситуація УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. “Чистки” творчої інтелігенції.

Культура в перші повоєнні роки. Відбудова системи освіти. Наука. Література. Володимир Сосюра. Максим Рильський. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф. Повсякденне життя в перші повоєнні роки.

XVII. Україна в умовах десталінізації.

Внутрішньополітична ситуація в УРСР у першій половині 1950-х рр. Стан промисловості і сільського господарства. Військово-промисловий комплекс.

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Реабілітація жертв сталінських репресій.

Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Соціальні наслідки економічної політики другої половини 1950-х – першої половини 1960-х рр.

Зародження дисидентського руху в Україні та його течії. Левко Лук'яненко. Антирадянські виступи 1960-х рр.

Науково-технічна революція: внесок українців. Сергій Корольов. Реформи освіти та процеси зросійщення. Антирелігійна кампанія. Відлига в мистецтві. Ліна Костенко. Іван Драч. Василь Стус. Розвиток спорту.

XVIII. Україна в період загострення кризи радянської системи.

Внутрішньополітична ситуація в УРСР у першій половині 1950-х рр. Стан промисловості і сільського господарства. Військово-промисловий комплекс.

Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Реабілітація жертв сталінських репресій.

Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Соціальні наслідки економічної політики другої половини 1950-х – першої половини 1960-х рр.

Зародження дисидентського руху в Україні та його течії. Левко Лук'яненко. Антирадянські виступи 1960-х рр.

Науково-технічна революція: внесок українців. Сергій Корольов. Реформи освіти та процеси зросійщення. Антирелігійна кампанія. Відлига в мистецтві. Ліна Костенко. Іван Драч. Василь Стус. Розвиток спорту.

XIX. Відновлення незалежності України.

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Поглиблення диспропорцій рівня життя населення.

Гласність і політичний плюралізм на українських теренах. Активізація національно-демократичного руху. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи.

Культурно-мистецьке життя як вираз суспільних настроїв. Фестиваль "Червона рута". Релігійне відродження.

Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті.

Створення Автономної Республіки Крим. Меджліс кримськотатарського народу. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р.

Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Леонід Кравчук.

Розпад СРСР. Міжнародне визнання України.

XX. Становлення України як незалежної держави.

Державотворчі процеси в умовах незалежності України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Питання адміністративно-політичного статусу Криму.

Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності в незалежній Україні. Конституція України 1996 р.

Економіка України в 1991–1998 рр. Запровадження гривні. Демографічні процеси. Трудова еміграція.

Економіка України в 1998–2004 рр. Олігархічна система. Початок інтеграції української економіки в європейський і світовий економічний простір.

Політична розбудова суспільства. Леонід Кучма. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Конфронтація навколо острова Тузла.

Помаранчева революція. Віктор Ющенко. Конституційна реформа 2004 р. Україна в системі міжнародних відносин.

XXI. Становлення України як незалежної держави. Творення нової України.

Державотворчі процеси в умовах незалежності України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Питання адміністративно-політичного статусу Криму.

Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності в незалежній Україні. Конституція України 1996 р.

Економіка України в 1991–1998 рр. Запровадження гривні. Демографічні процеси. Трудова еміграція.

Економіка України в 1998–2004 рр. Олігархічна система. Початок інтеграції української економіки в європейський і світовий економічний простір.

Політична розбудова суспільства. Леонід Кучма. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Конфронтація навколо острова Тузла.

Помаранчева революція. Віктор Ющенко. Конституційна реформа 2004 р. Україна в системі міжнародних відносин.

Соціально-економічний розвиток і суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Віктор Янукович.

Загострення відносин із Російською Федерацією.

Революція Гідності. Небесна Сотня. Окупація та анексія Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Російсько – українська війна. Олександр Турчинов. Петро Порошенко.

Гібридна війна. Бойові дії на сході України. Антитерористична операція в Донецькій і Луганській областях. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації проти України. Спроби мирного врегулювання.

Соціально-економічний розвиток України після 2014 р.

Євроінтеграційний поступ України: економічні та політичні аспекти. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України.

Особливості культурного розвитку України останнього десятиліття. Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти.

Критерії оцінювання

Співбесіда з історії України проводиться на основі програми, що включає шкільний курс історії України 5-11 класи.

Співбесіда передбачає наявність 25 білетів, розроблених на основі програми.

Кожен білет оцінюється у **100 балів** і містить в собі **2 запитання**, кожне з яких **оцінюється 50 балами** (розуміння і аналіз структури питання **20 балів**, розуміння термінології **10 балів**, історичних діячів **10 балів**, дати та події **10 балів**). Перше питання стосується періоду історії України від найдавніших часів до початку XVIII століття. Друге питання стосується періоду історії України від першої чверті XVIII століття до подій 20 років XXI століття.

Під час співбесіди з абітурієнтом оцінюється його загальне орієнтування в історії України, знання головних дат, ключових постатей, історичної термінології, історико-географічних об'єктів, можливість простими реченнями розповісти про історичну подію чи упізнати її за описом, співвіднести рік зі століттям, наскільки добре абітурієнт виявляє розуміння історичної термінології (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів, порівнює історичні події, чи демонструє абітурієнт вміння аналізувати історичні факти, визначати причинно-наслідкові зв'язки між ними, узагальнювати окремі факти та формулювати висновки, давати порівняльну характеристику історичним явищам, синхронізувати події історії України та всесвітньої.

Список рекомендованої літератури:

1. Власов В.С. Історія України: підручник для 7 кл. – К.: Генеза, 2015.
2. Власов В.С. Історія України: підручник для 8 кл. – К.: Генеза, 2016.
3. Власов В.С. Історія України: підручник для 9 кл. – К.: Літера ЛТД, 2017.
4. Власов В.С. Історія України: підручник для 10 кл. – К.: Літера ЛТД, 2018.
5. Власов В., Кульчицький С., Панарін О. Історія України: підручник для 11 кл. – К.: Літера ЛТД, 2024.
6. Кульчицький С.В. Історія України: довідник для абітурієнтів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів/С.В.Кульчицький, В.С.Власов. – К.: Літера ЛТД, 2019. – 528 с.
7. Історія: Україна і світ (Мудрий, Аркуша) 11 кл. –К.: Генеза, 2019.
8. Ігор Панчук. Історія України. Комплексна підготовка до ЗНО. – Тернопіль: «Підручники і посібники» 2025.